

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 12 febr. 1901, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för utrotande af ollonborrar.

(R. A.)

Uti en den 22 nästlidne januari aflåten proposition (n:o 29) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att af de medel, som jemlikt Riksdagens skrivelser den 12 maj 1868 och den 6 mars 1889 blifvit ställda till Kongl. Maj:ts disposition för behöfvandes undsättning vid missväxt eller felslagen skörd eller då allmännare nöd i någon ort af annan orsak uppstått, ett sammanlagdt belopp af högst 40,000 kronor finge för åren 1901, 1902, 1903 och 1904 af Kongl. Maj:t disponeras såsom anslag till bestridande af kostnaderna för utrotande af ollonborrar, att utgå i den mån, motsvarande belopp af enskilde, kommuner, landsting eller hushållningssällskap för ändamålet tillskjutes.

Af det vid denna proposition fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 19 nästlidne januari inhemtas att, sedan 1890, 1893 och 1897 års Riksdagar på enahanda sätt och vilkor, som nu blifvit föreslagna, till Kongl. Maj:ts förfogande ställt för åren 1890—1892 högst 60,000 kronor, för åren 1893—1896 likaledes högst 60,000 kronor och för åren 1897—1900 högst 50,000 kronor att anvisas såsom anslag till bestridande af kostnaderna för utrotande af ollonborrar, af dessa medel utbetalts: för åren 1890—1892 28,114 kronor 37 öre, för åren 1893—1896 24,027 kronor 31 öre och för åren 1897—1900 12,591 kronor 3 öre, hvilket sistnämnda belopp dock antagligen komme att ökas.

Vidare meddelas i statsrådsprotokollet, hurusom landtbruksstyrelsen i skrifvelse af den 27 november 1900 hos Kongl. Maj:t gjort framställning om beredande af medel för ifrågavarande ändamål under innevarande och nästkommande tre år. Med denna skrifvelse hade styrelsen jemväl öfverlemnadt en till styrelsen stäld skrift från föreståndaren för statens entomologiska anstalt, professor S. Lampa, deruti denne erinrat, hurusom, alltsedan statsmedel börjat anvisas för insamlande af ollonborrar, arbetet för detta ändamål visat sig synnerligen välgörande för jordbruket; att utgifterna för insamlingen till följd häraf alltmera nedgått samt klagomålen öfver larvernars härjningar numera nästan helt och hållet upphört; att det likväl syntes vara mindre välbetänkt att indraga statsbidraget för ändamålet, enär detta skulle hafva till följd, att insamlingen af ollonborrar helt säkert komme att upphöra samt derigenom härjningar af insekten åter visa sig och ytterligare utgifter för ändamålet blifva af nöden; att, om deremot insamlingen upprepades under kommande svärmningar, äfven i fall mängden af dödade ollonborrar blefve jemförelsevis ringa, en dylik insamling dock syntes vara tillräcklig till fördröjandet eller kanske till och med förekommandet af eljest oundvikliga större härjningar; samt att förhandenvaron af lätt och hastigt tillgängliga medel till bedrifvandet af ett kraftigt utrotningsarbete, om skadedjuren skulle visa tendens till en stark förökning, härvidlag vore bästa medlet till förekommande af oberäkneliga förluster; och hade professoren Lampa på grund häraf fäst landtbruksstyrelsens uppmärksamhet på önskvärdheten deraf, att förutvarande statsanslag måtte blifva förnyadt under enahanda vilkor som förut för åren 1901, 1902, 1903 och 1904.

Enligt hvad landtbruksstyrelsen i sin berörda skrifvelse meddelat, hade styrelsen med anledning af professoren Lampas framställning infordrat yttranden från Kristianstads, Malmöhus och Hallands läns hushållningssällskap. De skrivelser, som med anledning deraf inkommit från nämnda hushållningssällskaps förvaltningsutskott, hade styrelsen insändt till Kongl. Maj:t, och innehölle desamma följande.

Kristianstads läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott upplyste, att inom de senast tilländagångna fyra åren inom länet till ollonborrhärd utrotande användts tillhopa 14,426 kronor 82 öre, hvaraf hälften erhöles såsom statsbidrag. Då en så betydlig summa behöft för ändamålet användas, syntes utskottet tydligt, att skadedjuren ännu finnes i afsevärd mängd inom länet, ehuru deras antal genom den stora insamlingen under de senast gångna åren ansenligt minskats. Beklagligt nog hade insamlingen inom vissa delar af länet dittills

blifvit alldeles försummad, och dessa ställen utgjorde härdar, hvarifrån angränsande trakter under svärmningsåren öfversvämmats. Det hade också visat sig, att ollonberrar på sista tiden börjat anställa ödeläggelser inom orter, der de förut uppträdt endast sporadiskt, så att någon insamling förut icke ansetts behöfelig. Med hänsyn dertill och i betraktande deraf att insamlingspriset för ollonberrarna efter all sannolikhet måste höjas, ansåge förvaltningsutskottet, som funne det önskvärdt, att insamlingen af brist på tillgängligt statsbidrag icke måtte behöfva inskränkas, att ett belopp af 12,000 kronor för åren 1901—1904 vore för utrotande af ollonberrar inom Kristianstads län behöfligt.

Såsom sin åsigt hade Malmöhusläns hushållningssällskaps förvaltningsutskott uttalat att, då graden af svärmning under nästkommande svärmningsår ej på förhand kunde beräknas, men förvaltningsutskottet hade sig bekant, att intresset för ollonberrarnas utrotande från såväl kommunernas som hushållningssällskapets sida fortfarande vore oförminskadt, bidrag af statsmedel för ollonberrarnes utrotande måtte utgå till samma belopp och under samma vilkor som hittills.

Slutligen hade Hallands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott meddelat, att under den med innevarande år tilländalöpande tidrymd, för hvilken statsmedel till bestridande af ollonberrars utrotande anvisats, hade inom sällskapets område följande utbetalningar för ändamålet egt rum, nemligen

under år	1897	kr.	499: 12	deraf af statsmedel	kr.	249: 56
” ”	1898	”	61: 92	” ”	”	30: 96
svärmningsåret	1899	”	6,176: 32	” ”	”	3,088: 16

Om under år 1900 ytterligare utbetalningar härför, hvilka dock ännu icke vore till beloppet kända, men antoges icke komma att öfverstiga beloppet af samma utbetalningar för år 1897, upptoges till samma belopp som under sistnämnda år eller till 499 kronor 12 öre, skulle således under åren 1897—1900 hafva för ollonberrars utrotande inom länet blifvit utbetald en summa af 7,236 kronor 55 öre, hvaraf 3,618 kronor 27 öre skulle utgöra af staten lemnadt bidrag. Då anledning ej finnes till antagande att icke ollonberrar och deras larver fortfarande komme att anställa härjningar inom sällskapets område, särskildt under år 1903, då ånyo ett så kalladt svärmningsår för ollonberrar inträffade, ansåge förvaltningsutskottet, att för Hallands län för åren 1901—1904 statsbidrags erhållande för ändamålet vore särdeles önskvärdt; och syntes detta anslag, med afseende å sannolikheten deraf att ifvern för

insamling af ollonborrhärdar komme att hos befolkningen ökas, böra beräknas till omkring 6,000 kronor.

För egen del hade landtbruksstyrelsen anfördt:

De belopp, som af förbemälda förvaltningsutskott ansetts vara för nu ifrågakvarande ändamål inom deras områden under fyraårsperioden 1901—1904 erforderliga, uppginge tillhoppa till 30,000 kronor. Landtbruksstyrelsen, som i likhet med föreståndaren för statens entomologiska anstalt ansåge statsmedel böra beviljas till ollonborrhärdars utrotande jemväl under sagda period, för att det icke skulle kunna inträffa, att arbetet för ollonborrhärdars utrotande ej komme att i händelse af behof upptagas med nödig kraft inom orterna, funne, hvad beloppet af de erforderliga medlen anginge, detta böra bestämmas så, att det komme att med skäligt belopp öfverstiga sammanlagda summan af de medel, som enligt det föregående skulle erfordras för ollonborrhärdars utrotande inom Kristianstads, Malmöhus och Hallands län. Det sålunda öferskjutande beloppet syntes ej behöfva sättas högre, än att dermed skulle kunna bestridas kostnaderna för ollonborrhärdars utrotande, för den händelse sådana skulle uppträda inom annan landsdel än ofvannämnda län, och ansåge landtbruksstyrelsen för sin del, att det belopp, som sålunda skulle kunna tarfvas utöfver ofvan sagda 30,000 kronor, kunde beräknas komma att utgöra 10,000 kronor, då hela det belopp, som för nu ifrågakvarande ändamål skulle behöfvas, komme att uppgå tillhoppa till 40,000 kronor.

Med åberopande af hvad sålunda anförts, hade landtbruksstyrelsen hemställt, att proposition måtte till Riksdagen aflåtas derom, att ett belopp af högst 40,000 kronor af den så kallade undsättningsfonden finge för åren 1901—1904 af Kongl. Maj:t disponeras för ifrågakvarande ändamål.

Af hvad i detta ärende förekommit har föredragande departementschefen funnit framgå, att jemväl för åren 1901—1904 bidrag af statsmedel för ollonborrhärdars utrotande vore af behofvet påkallade. I fråga om storleken af det belopp, som nu för detta ändamål borde ställas till Kongl. Maj:ts disposition, hade departementschefen intet att erinra mot hvad landtbruksstyrelsen i detta hänseende föreslagit. Då departementschefen vidare saknade anledning ifrågasätta någon ändring af de vilkor, som för statsmedlens användande hittills varit gällande, samt undsättningsfonden, hvars i riksgäldskontoret inestående behållning, enligt derifrån lemnad uppgift, vid utgången af år 1900 uppgick till 767,991 kronor 84 öre, fortfarande syntes kunna lämpligen för ända-

målet anlitas, har departementschefen hemställt om aflåtande till Riksdagen af den proposition, som ofvan meddelats.

Utskottet har icke funnit något att erinra vid ifrågavarande framställning utan hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 12 februari 1901.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.